

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2To/4/2020
Identifikačné číslo spisu: 9519100246
Dátum vydania rozhodnutia: 26.10.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Peter Paluda
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:9519100246.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Paludu a sudcov JUDr. Dany Wänkeovej a JUDr. Martina Piovartsyho, v trestnej veci obžalovaného Mgr. art. E. N. P. pre prečin hanobenia národa, rasy a presvedčenia podľa § 423 ods. 1 písm. a) Trestného zákona a iné, na verejnom zasadnutí konanom dňa 26. októbra 2021 v Bratislave, o odvolaní prokurátora Úradu Špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky a obžalovaného Mgr. art. E. N. P. proti rozsudku Špecializovaného trestného súdu zo 16. decembra 2019, sp. zn. PK-2T/31/2019, takto

rozhodol:

Podľa § 319 Trestného poriadku odvolania prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky a obžalovaného Mgr. art. E. N. P. sa zamietajú.

Odôvodnenie

I.
Konanie pred súdom I. stupňa

Rozsudkom Špecializovaného trestného súdu (ďalej aj „prvostupňový súd“) zo 16. decembra 2019, sp. zn. PK-2T/31/2019, bol obžalovaný Mgr. art. E. N. P. uznaný za vinného z prečinu hanobenia národa, rasy a presvedčenia podľa § 423 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, na tom skutkovom základe, že

v nezistenom čase ako autor napísal a následne v máji 2017 ako jediný spoločník a konateľ spoločnosti A., s.r.o., ktorá je vydavateľom časopisu „Zem & Vek“, zverejnil v tomto časopise poradové č. 5/2017 článok s názvom „KLIN ŽIDOV MEDZI SLOVANMI“, v ktorom doslovne uviedol:

„To, čo nájdeme v historických spisoch od najväčších slovenských dejateľov, by si dnes bez sociálnej a mediálnej smrti nemohol dovoliť napísať nikto. Ba dokonca zákony, ktorým sme dovolili, aby nad nami vládli, by nás priviedli až k samotnému vylúčeniu zo spoločnosti. Bolo by to trestom za to, čomu verili štúrovci a stále tomu veria aj celé generácie po nich - síle slovanského ducha zbaveného všetkých príživníkov a utláčateľov, kvôli ktorým musí živiť. Ak precitneme a pochopíme, že iní profitujú na úkor našich schopností, môže nás čakať sláva budúcnosti. Zatiaľ si to, žiaľ, ani nie sme schopní pripustiť.“

Už generácia štúrovcov a slovenských národných buditeľov si veľmi jasne uvedomovala, aké mimoriadne nebezpečné rozkladné sily na Slovanov, ale konkrétne aj na Slovákov pôsobia, aby ich morálne aj materiálne položili na kolená. Na to, aby ste dominovali nad tými, nad ktorými inak nemôžete zvíťaziť, potrebujete totálne rozvrátiť všetko, čo perfektne funguje. Subverzia. Všetko a každého obrátite proti sebe navzájom. Tradície, kultúra, ideály, pôvodné hodnoty, vzťahy založené na vzájomnej úcte a rešpekte k prirodzeným autoritám - to všetko je tmelom, ktorý spoločnosť spája. Ak takúto prosperujúcu spoločnosť chcete zničiť, musíte ju zbaviť práve tohto tmelu. Inými slovami - vrazte medzi všetko klín. Potom máte dezorientovanú, zmätenú, nenávidiacu sa spoločnosť v hlbokej kríze a na kolenách. V tomto momente je pripravená prijať vaše pravidlá. Najhorlivejšími stúpecami takýchto plánov sú vždy tí, ktorí ich pokladajú za svoje.

Je dôležité, aby ste mali pod kontrolou všetky znepríatelené tábory. Hoci o tom ani nebudú tušiť, nevedomky vytvoria armádu sveta, ktorú bude spájať idea vzájomnej averzie - tá sa stane modom operandi v projekte totálnej deštrukcie spoločnosti zmietanej v kultúrnej vojne. Takto dokáže malá skupina vždy profitovať zo vzájomnej neznášanlivosti.

Toto je dávný spôsob, ako si podmaniť akúkoľvek kultúru a zmocniť sa toho najlepšieho, čo má. Aj štúrovcí popisujú, že odvekými majstrami tohto umenia boli židia - hoci dnes už vieme, že tu je skôr nutné hovoriť o nájazdových hordách Pečenehov, Avarov, no najmä Chazarov. S nimi Slovania zvädzali odveký zápas a za židov sa iba vydávajú. Práve turkické kmene Chazarov, ktorí od 8. storočia hromadne konvertovali na judaizmus, sa živili vydieraním obchodníkov na ceste medzi Európou a Orientom. V r. 945 ich definitívne porazil kyjevský knieža Sviatoslav Igorevič. Potomkovia ríše prosperujúcej takmer výhradne z násilného vymáhania časti prepravovaného tovaru na dneperskej ceste sa v 10. storočí vydali smerom z dnešných území Ukrajiny do Európy, Slovensko nevynímajúc. Všade im neskôr vraveli židia - a dnes ako aškenázyovskí židia tvoria viac ako 90-percentnú časť svetovej židovskej populácie. A práve o nich prinášajú svedectvá generácie štúrovcov, ale aj mnohých iných významných slovenských spisovateľov a dejateľov. Zdá sa vám to nemožné? Nie. Aj vtedy, podobne ako dnes, učenci svojej doby jasne pomenúvali súženie svojho ľudu. Aby sme lepšie pochopili našu prítomnosť, priblížme si teda opäť to, čo o rovnakých problémoch, ako máme dnes, písali v minulosti. Azda možno ešte lepšie pochopíme súčasný zápas o slovenskú zem:

„V minulých storočiach boli v meste aj Židia, mali dokonca takú veľkú moc, že málo chýbalo, aby neovládli mesto, ktoré celkom vyžmýkali mimoriadne ťažkými úžerami. Zmocnili sa domovov, vinogradov, polí a iných pozemkov, ktoré majitelia zadlžili židovskými peniazmi.“
Matej Bel, 1735

„Žid je pánom v sklepe, žid je pánom v krčme, žid je pánom vo veľkých dielňach, žid je pánom v palácoch, v kráľovských dvoroch, žid je pánom v súdnej stolici, vo dvoranách zákonodarných a žid je pánom v chalúpke roľníkovej, v rodine, v škole, ba v kostoloch a v súkromnosti srdca, pretože je pánom v novinách a pánom groša, chleba, odevu a celého nášho bytia a hntia.“
Andrej Kmeť, 1899

„Žid nazýva iné národy gójmi, to znamená: pohani, nečistí, otroci, nepriatelia; nenávidel každého, kto nebol Židom.“
Ján Kollár, 1831

„Židovský element vnáša do žurnalistiky drzú opovážlivosť, arogantnú duchaplnosť, rozvrat, literárnu ľahkovážnosť... Divadlá sa celkom požidovčili: autor je Žid, herci sú Židia, obecnosť je väčšinou tiež židovské. Také víťazstvo židovstva v relatívne nevelmi početnej maďarskej spoločnosti sa nemôže neodraziť zhubne na dušu národa. Toto židovské jadro má na vine aj terajší divoký šovinizmus a národnostné spory. Súčasná spoločnosť sa zameriava skoro výlučne na žurnalistiku a žurnalistika je skoro celá v rukách Židov.“
Svetozár Hurban Vajanský, 1908

„Heslom všetkých panovateľov nad ľudstvom býva to, najprv ľudí rozdel', a potom nad nimi panuj. My kresťania konali by sme židom veľmi vzácne služby, keby sme na takéto delenie pristali. Vtedy vodí sa židom najlepšie, keď katolíci vadia sa s evanjelikmi a evanjelici s katolíkmi.“

Milan Hodža, 1904

„Zdierači, úžerníci a páleníčiari židovskí za peniaze prepití na pálenke a strašné narátané úroky sedliakovi všetko, čo mu Boh požehnal, ovocia, sena, zbožia atď. pred nosom berú, konfiškujú a chvátia tak, že hoci ako štedro ho všemohúca pravica Božia darom nadelila a požehnala, predsa ani toľko mu nezostane, aby čo ako biedne prežiť mohol, nezostane mu ani na biednu kabanicu, ktorú by na seba zavesil, ani na mizerné krpce, ktoré by si na nohy ušit' mohol, a všetka táto bieda leží na ňom medzi tým, čo krviciciač žid bez námahy a práce po panský si žije a v hodvábných šatách sa prechádza.“

Jozef Miloslav Hurban, 1847

„Zároveň s týmto škandalom vypukol i druhý a peštianskeho majiteľa domov Neumanna postavili pred súd. Toto individuum celých 10 rokov predávalo do zahraničia mladé maďarské dievčatá (od 12 do 18 rokov) a vydržovalo v Sarajeve dva veľké verejné domy. Vyšetovaním sa zistilo, že židovskí obchodníci so živým mäsom vyvážajú z Maďarska ročne 2800 mladých dievčat do verejných domov Blízkeho východu, do Severnej a Južnej Ameriky (Buenos Aires), do Turecka, a dokonca až do Austrálie. Za posledné roky židovskí agenti poslali za hranice 160900 dievčat. Tovar prvej akosti posielali do Ameriky, druhej na Východ až do Indie, tretej zostal pre uhorské brlohy, ktorých je tu veľké množstvo. V každom mestečku majú verejný dom, ktorého majiteľ je Žid, a všetci títo Židia majú styky s ústrednou agentúrou v Pešti, takže Uhorsko je najväčším trhom živého mäsa na svete. Neumanna, ktorý má významnú pozíciu v syndikáte týchto obchodníkov, odsúdil súd na 2-mesačné väzenie a 600 korún pokuty! Človek, ktorý zahubil tisíce nevinných mladých bytostí, je odsúdený na dva mesiace väzenia, ale slovenský autor novinového príspevku, ktorý zákonne bránil materinskú reč, je odsúdený od 8 mesiacov do 2 rokov väzenia!“

Svetozár Hurban Vajanský, 1908

„Počas vojny ich nepriateľská činnosť voči slovenskému rudu stala sa horúčkovitejšou. Na udanie židov boli ľudia väznení a popravení. Za to boli potom vládou odmeňovaní rôznymi koncesiami a výsadami na úkor slovenského rudu. Keď však nastal prevrat a národ česko-slovenský zhodil zo seba jarmo tyranov, boli to židia, ktorí podrývali na Slovensku mladému štátu pôdu a pracovali ako maďarskí agitátori proti našej republike. Pri bolševickom vpáde v júni 1919 boli to zase židia na Slovensku, ktorí sa ukázali ako živel ľudu i republike nepriateľský, viedli bolševické vojská, ukazovali im cestu a udávali roduverných Slovákov, ktorých potom bolševici postrieľali alebo mučili.“

Vavro Šrobár, 1919

„Aby mohli zemianstvo svoj ľud lepšie zdierať a aby tak čím viac vyťažilo v svoj prospech z jeho úbohej kože, využilo v tomto úpadku Židov, ktorým prenajímali jeho majetky. Mukám a utrpeniu ľudu nebolo konca-kraja. Tento cudzí národ, nespojený nijakým putom s naším národom, národ, ktorý zo zásady zavrhol kresťanstvo, a preto nepoznal lásku k blížnemu, hrozným spôsobom šafáril medzi našimi kmeňmi. Bezohľadne vyciaval v svoj prospech a v prospech zemianstva úbohý ľud a snažil sa ho mnohorakým spôsobom zviest' a morálne rozložiť, nemilosrdne a s podporou zemianstva ho pripravoval o majetok. Odtiaľ pramení hlboká antipatia našich kmeňov voči tomuto Bohom zabudnutému národu.“

Ludovít Štúr, 1851

Peter Beinart v knihe The Icarus Syndrome spomína slová Henryho Kissingera, ktorý k otázke vplyvu židov vraví: „Ľudia prenasledovaní dvetisíc rokov zrejme musia robiť niečo nesprávne.“ Hoci to Kissinger myslel skôr žartovne, jeho úvaha sa javí ako mimoriadne trefná. Ak ešte stále dokážeme vzdávať hold tým, o ktorých nás a naše deti učíme ako o buditeľoch národa, nemali by sme nechať usnúť myšlienky, ktorými nás burcovali proti porobe. To, čo sa dnes deje na Slovensku a vo svete je triumfálnym vyvrcholením toho, o čom píše štúrovci - o skazonosnom zle rozsievajúcom nenávisť syna k otcovi. O kline, ktorý treba vraziť medzi svorne nazývajúcych ľudí. Aj dnes vidíme, ako sa v mohutnej

vlné darí stavať proti sebe kresťanov s moslimami, heterosexuálov s homosexuálmi, starých s mladými, ženy proti mužom, bielych proti čiernym, chudobných proti bohatším, vlastencov proti „liberálom“, imigrantov proti domorodým, demokratov proti republikánom, sionistické neziskové organizácie proti legitímnym vládam. Napokon, Amerika 2017 je takmer to isté ako Rusko 1917 - sionizmom kontrolovaná totálna demontáž existujúceho usporiadania spoločnosti. Svedkami týchto procesov sme aj u nás doma. Záchranou môže byť len slovanská vzájomnosť a vízia spoločnej sily a prosperity. Tá bola vždy v histórii ideou, ktorej sa iní mimoriadne obávali, no samotní Slovania sa ňou, žiaľ, neriadili. Príliš slobodná, no príliš hrdá duša slovanská nestrpela takmer nikdy vládcu. Ukázalo sa to ako obrovská chyba, ktorá spôsobila, že sme dopustili, aby nám celé veky vládol ktosi cudzí.“

pričom predmetný časopis bol distribuovaný a voľne predávaný na území Slovenskej republiky.

Za to mu Špecializovaný trestný súd uložil podľa § 423 ods. 1 Trestného zákona v spojení s § 36 písm. j), § 38 ods. 3 Trestného zákona a § 56 ods. 2 Trestného zákona peňažný trest vo výške 4 000,- eur.

Podľa § 57 ods. 3 Trestného zákona pre prípad, že by výkon tohto trestu mohol byť úmyselne zmarený, súd stanovil obžalovanému Mgr. art. E. N. P. náhradný trest odňatia slobody vo výmere 3 mesiace.

V odôvodnení tohto rozsudku Špecializovaný trestný súd vo vzťahu k námietke obžalovaného o oneskorenom vznesení obvinenia poukázal na jednej strane na rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave z 26. marca 2015, uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 19, roč. 2016, v zmysle ktorého je neprípustné viesť trestné stíhanie len „vo veci“ so zjavným, jednoznačne špecifikovaným a nezameniteľne známym páchatelom bez toho, aby zároveň bolo vznesené aj obvinenie tejto osobe, a na strane druhej na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 13. júna 2017, sp. zn. 2 Tost 13/2017, v zmysle ktorého pre vznesenie obvinenia nestačí iba to, že je známa totožnosť osoby, ktorá sa mala dopustiť konania, ktoré je predmetom trestného stíhania „vo veci“. Súčasne musí byť dostatočne odôvodnený záver, že ide o nejaký trestný čin. Na rozdiel od začatia trestného stíhania sa totiž pre vznesenie obvinenia vyžaduje už vyššia miera podozrenia, že konanie, ktorého sa dopustila určitá osoba, vykazuje znaky trestného činu. Okrem toho pri spätnom posudzovaní postupu orgánov činných v trestnom konaní z pohľadu včasnosti vznesenia obvinenia nemožno ponechať bez povšimnutia ani ustálenú judikatúru týkajúcu sa zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, podľa ktorej má zastavenie trestného stíhania (z dôvodu, že sa nenaplnil predpoklad o spáchaní trestného činu obvineným) rovnaké dôsledky ako zrušenie uznesenia o vznesení obvinenia pre nezákonnosť.

Špecializovaný trestný súd poukázal na to, že v predmetnej veci bolo začaté trestné stíhanie „vo veci“ v zmysle § 199 ods. 1 Trestného poriadku uznesením z 5. júna 2017, obvinenie bolo obžalovanému vznesené až uznesením z 26. februára 2018, pričom orgány činné v trestnom konaní nevzniesli obvinenie súbežne so začatím trestného stíhania zrejme preto, že z opatrnosti zisťovali, kto bol skutočným autorom článku, keďže obžalovaný odmietol vypovedať, a tiež existenciu znakov skutkovej podstaty jednotlivých trestných činov, ktoré mohli byť konaním naplnené. Na tento účel bolo v tomto medziobdobí realizované napr. aj znalecké dokazovanie, ktorým sa okrem iného potvrdila autenticita citátov uvádzaných v predmetnom článku, čo následne mohlo mať a malo významný vplyv na riadne právne posúdenie vyšetrovaného skutku. Okrem toho Špecializovaný trestný súd poukázal aj na to, že nie každé zdržanie pri vznášaní obvinenia možno automaticky (paušálne) vyhodnotiť ako závažnú procesnú chybu, pretože je vždy potrebné skúmať jej závažnosť najmä z pohľadu jej vplyvu na faktickú realizáciu práva obvinenej osoby na obhajobu (R 118/ 2014-III).

V predmetnej veci bol v období medzi začatím trestného stíhania a vznesením obvinenia vypočutý jeden svedok (oznamovateľ Mgr. A.) a do konania boli pribratí dvaja znalci. Výsluch tohto svedka teda podľa Špecializovaného trestného súdu nebol realizovaný kontradiktórne, avšak bol vykonaný zákonným spôsobom. Špecializovaný trestný súd však na výpoveď svedka Mgr. A. napokon neprihliadal, takže tieto úvahy sú bezpredmetné. Neúčast' obžalovaného pri výsluchu tohto svedka teda nebola porušením jeho práva na obhajobu.

Obžalovaný taktiež nemal možnosť podať námietky voči osobám znalcov pribratých do konania (Mgr. A.; prof. O.), keďže v tom čase ešte nemal procesné postavenie obvineného a uznesenie o pribratí znalca mu teda nebolo doručované (§ 142 ods. 3 Trestného poriadku). Ani v tomto smere však podľa Špecializovaného trestného súdu nešlo o závažnú procesnú chybu, pričom v tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 637/2015, v zmysle ktorého samotné nedoručenie procesného rozhodnutia súvisiaceho s dokazovaním (napr. pribratie znalca na podanie posudku), ku ktorému sa však má možnosť obvinený následne v priebehu konania vyjadriť a vzniesť voči nemu výhrady, nemožno považovať za právne významnú udalosť z pohľadu ústavnej ochrany základného práva na obhajobu. Pre úspešné namietanie porušenia práva na obhajobu by bolo potrebné preukázať reálne negatívne dôsledky a dopady takého postupu. Obdobne tak aj Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozhodnutí sp. zn. 3 Tdo 16/2014 zo dňa 23. júla 2014 uviedol, že nedoručenie uznesenia o pribratí znalca (vzhľadom na neskoršie vznesenie obvinenia) nie je porušením práva na obhajobu. Tomu právu môže byť učinené zadosť následným umožnením výkonu práva preštudovať spis, ako aj v konaní pred súdom, kde bude znalecký posudok čítaný alebo znalec vypočúvaný za prítomnosti obžalovaného a jeho obhajcu. Zo žiadneho z ustanovení Trestného poriadku nemožno vyvodiť, že dôkazy vykonávané síce po začatí trestného stíhania „vo veci“, avšak pred vznesením obvinenia, t. j. v dobe, keď obvinený ešte nemohol realizovať svoje právo na obhajobu, majú len z tohto dôvodu charakter nezákonného dôkazu. V predmetnej veci obžalovaný mohol voči skôr vypracovaným znaleckým posudkom dodatočne (ešte počas prípravného konania alebo pred súdom) oznámiť svoje výhrady, príp. mohol dať vypracovať „vlastný“ znalecký posudok u iného znalca. Okrem toho Špecializovaný trestný súd poukázal na to, že obžalovaný mal možnosť vypočuť znalca Mgr. A. v konaní pred súdom, čo obžalovaný aj využil. Znalecký posudok prof. O. síce na hlavnom pojednávaní vykonaný nebol, ale súd na tento dôkaz ani neprihliadal.

Špecializovaný trestný súd nepovažoval za dôvodnú ani námietku obžalovaného týkajúcu sa údajného obmedzenia jeho práva sa k veci vyjadriť a vypovedať počas prípravného konania. Obžalovaný mal možnosť sa k veci vyjadriť, a to hneď v ten deň, keď mu bolo doručené uznesenie o vznesení obvinenia (26. februára 2018). Dopoludnia bola vykonaná domová prehliadka v jeho rodinnom dome a v sídle jeho firmy A., s.r.o., t. j. vo vydavateľstve. Už vtedy bol obžalovaný upovedomený, že v ten deň popoludní (o 16.00 hod.) sa bude konať jeho výsluch. Súbežne s tým bol hneď ráno o naplánovaných úkonoch informovaný obhajca obžalovaného. Obhajca prijal jeho obhajobu, hoci vedel, že sa týchto úkonov (najmä výsluchu svojho klienta) nebude môcť zúčastniť. Rovnako obžalovaný si nezvolil iného obhajcu, hoci JUDr. Ľubomír Hlbočan mu avizoval, že sa výsluchu nezúčastní. Následne podvečer obžalovaný odmietol vypovedať kvôli neprítomnosti svojho obhajcu. V ďalšej fáze prípravného konania už obžalovaný nikdy nepožiadaval o svoj opätovný výsluch, t. j. nedomáhal sa realizácie tohto práva ani len raz počas celého prípravného konania. Obžalovaný pritom prostredníctvom svojho obhajcu adresoval orgánom činným v trestnom konaní počas prípravného konania rôzne podania (sťažnosť voči vzneseniu obvinenia, sťažnosti voči uzneseniu o pribratí znalcov, návrhy pri preštudovaní spisu), ale ani raz nenavrhol realizovať (zopakovať) svoj vlastný výsluch. Dokonca na záver vyšetrovania (pri preštudovaní spisu) obžalovaný výslovne uviedol, že nežiada zopakovať žiadny z doteraz vykonaných úkonov (č. l. 463), navrhol akurát vypočuť znalcov - prof. O. a Mgr. A..

Špecializovaný trestný súd uzavrel, že nezistil existenciu závažných procesných chýb, ktoré by v prípravnom konaní spôsobil vyšetrovateľ alebo prokurátor vykonávajúci dozor a ktoré by mohli byť dôvodom na odmietnutie obžaloby a vrátenie veci prokurátorovi späť do prípravného konania (§ 241 ods. 1 písm. f) Trestného poriadku).

Odmietnutie vykonania niektorých dôkazov navrhnutých prokurátorom ako aj obhajcom obžalovaného odôvodnil Špecializovaný trestný súd tým, že navrhované dôkazy sa buď týkali okolnosti nepodstatnej pre rozhodnutie súdu alebo sa týkali okolnosti, ktorú možno zistiť inými (už vykonanými) dôkazmi (§ 273 ods. 3 Trestného poriadku). Špecializovaný trestný súd nevykonal dokazovanie výsluchom svedka (oznamovateľa) Mgr. O. A., ktorý podal trestné oznámenie v tejto veci ako jeden z čitateľov predmetného článku, pretože nepovažoval za potrebné (ani objektívne možné) vykonávať dokazovanie

výsluchmi jednotlivých čitateľov, či jednotlivých obyvateľov Slovenskej republiky a tým zisťovať, aký vplyv mal (mohol mať) na nich obsah článku, príp. aký je ich názor na vinu obžalovaného. Z rovnakých dôvodov neakceptoval ani navrhované čítanie podporných stanovísk a vyjadrení od deviatich fyzických osôb, ktoré predložil súdu obžalovaný prostredníctvom obhajcu (č. l. 515-516). Tieto osoby, ktoré obhajca označil ako „všeobecne uznávané intelektuálne autority Slovenska“ (Z. E., PhDr. M. V., CSc., MUDr. B. L. CSc., doc. B. V., DrSc., MUDr. W. A., PhD, prof. Ing. B. I., DrSc., akad. mal. Z. I., M. J., M. K.) sú len nepatrnou časťou dotknutej verejnosti, navyše, obhajca pri navrhovaní tohto dôkazu uviedol, že tieto ich vyjadrenia a stanoviská predkladá ako dôkaz o tom, že zverejnením tohto článku nemohla byť naplnená skutková podstata žalovaných trestných činov. Právne otázky si však súd rieši sám, nehľadiac na výsledky prieskumu verejnej mienky či počet podporných stanovísk (§ 2 ods. 6 tretia veta Trestného poriadku).

Z obdobného dôvodu Špecializovaný trestný súd nevykonal a neprihliadal ani na znalecký posudok prof. O., ktorá sa vo svojom posudku vyjadrovala k právnym otázkam, ktorých riešenie je vyhradené súdu, resp. riešila otázky, ktoré je možné zodpovedať aj bez osobitných odborných vedomostí. Špecializovaný trestný súd taktiež poukázal na to, že znalecký posudok nebol potrebný na zistenie povahy vyjadrení obžalovaného v jeho článku s cieľom odhaliť ich hanlivý či extrémistický obsah. Išlo by totiž o vyslovenie záverov o tom, či vyjadreniami (článkom) boli naplnené znaky skutkovej podstaty žalovaných trestných činov a na to neboli potrebné odborné znalosti znalca, keďže išlo o riešenie právnych otázok (iura novit curia). Okrem toho Špecializovaný trestný súd poukázal aj na skutočnosť, že táto znalkyňa bola pribratá do konania ako tzv. nezapísaný znalec (ad hoc), hoci zo spisu nevyplýva, či na to boli splnené podmienky. Výšetrovateľ okrem strohej citácie § 143 ods. 2 Trestného poriadku už neuviedol žiadne skutočnosti, pre ktoré nebolo možné pribrať do konania niektorého zo znalcov zapísaných v oficiálnom zozname znalcov, pričom poznamenal, že v tomto zozname znalcov sú zapísaní mnohí znalci - psychológovia, dokonca aj dva znalecké ústavy v tomto odbore.

Rovnako bol ako nezapísaný znalec pribratý do konania aj Mgr. A. z Historického ústavu Slovenskej akadémie vied, avšak vo vzťahu k nemu Špecializovaný trestný súd poznamenal, že v tom čase ešte nebol v zozname znalcov zapísaný žiaden znalec v odbore „Spoločenské a humanitné vedy“, odvetvie „Politický extrémizmus.“ Zo znaleckého posudku Mgr. A. Špecializovaný trestný súd prihliadal najmä na záver, v zmysle ktorého sú citáty osôb uvedené v článku autentické, čo napokon zohľadnil aj prokurátor v ním podanej obžalobe, keď na hlavnom pojednávaní navrhol zo skutkovej vety vypustiť slovo „údajné“ (č.l. 561). V časti, v ktorej sa znalec vyjadroval k právnym otázkam alebo k otázkam, ktoré mu neprináležia, Špecializovaný trestný súd na znalecký posudok neprihliadal (R 61/2003; R 82/2001; R 56/1965-III.).

Špecializovaný trestný súd nepovažoval za potrebné prečítať na hlavnom pojednávaní ako dôkaz ani časopis „týždeň“ z júna 2017, v ktorom bola zobrazená ilustrácia Ľudovíta Štúra v tzv. gardistickej uniforme, pretože v predmetnom konaní neposudzoval trestnoprávnu zodpovednosť iných osôb za iné články v iných časopisoch a pri svojom rozhodovaní nebol nijako viazaný ani právnym posúdením konania iných osôb, inými orgánmi v iných prípadoch.

Obžalovaný tiež poukazoval na vyjadrenia znalca Mgr. A. publikované v tomto časopise tvrdiac, že v dôsledku toho by mal byť vylúčený z vykonávania znaleckej činnosti v tejto trestnej veci. Špecializovaný trestný súd v tejto súvislosti pripomenul, že znalec má odlišnú procesnú pozíciu než svedok, pričom znalec sa ako odborník vo svojej oblasti môže vyjadrovať k problematike, na ktorú sa špecializuje. Pokiaľ sa teda Mgr. A. v minulosti (pred vypracovaním posudku) verejne vyjadril k otázke postavenia Židov a vnímania ich národa v spoločnosti, je to akceptovateľné a logické práve v súvislosti s jeho odbornosťou a nijako ho to pro futuro nediskvalifikuje v pozícii znalca pri posudzovaní obsahu konkrétneho prejavu (článku) tretej osoby. Na hlavnom pojednávaní pritom Mgr. A. uviedol, že v čase jeho všeobecného vyjadrenia publikovaného v časopise „týždeň“ mu nebol známy obsah článku obžalovaného uverejneného v časopise „Zem & Vek“ (č. l. 558). Obdobný záver o neexistencii dôvodov na vylúčenie znalca by podľa Špecializovaného trestného súdu platil napr. aj v prípade znalca z odvetvia dopravných nehôd. Ak by sa takýto znalec v médiách vyjadroval k príčinám dopravných nehôd, príp. k

najčastejším chybám vodičov či chodcov, nijako by ho to predsa nevyučovalo z ďalšej znaleckej činnosti ohľadom posúdenia konkrétnej dopravnej nehody.

Špecializovaný trestný súd nevykonával dokazovanie a neprihliadal ani na zápisnice o vykonaných domových prehliadkach (č. l. 266, 314), dôkazov z nich plynúcich, či už to boli znalecké posudky ohľadom obsahu počítača obžalovaného (znalec Ing. Y. - čl. 107) alebo analýza obsahu knihy nájdenej pri domovej prehliadke (znalec JUDr. A. - čl. 163), pretože na riadne posúdenie trestnoprávnej zodpovednosti obžalovaného za napísaný článok nepovažoval tieto dôkazy za potrebné. Špecializovaný trestný súd na hlavnom pojednávaní neprečítal ani prokurátorom navrhované úradné záznamy, ktoré v zásade nikdy nemajú povahu procesne použiteľného dôkazu v konaní pred súdom (R-17/1997-II.).

Vykonaným dokazovaním tak bolo podľa Špecializovaného trestného súdu jednoznačne preukázané, že žalovaný skutok sa stal, je trestným činom a spáchal ho obžalovaný, ktorý je za jeho spáchanie aj trestne zodpovedný.

Na základe vykonaných dôkazov Špecializovaný trestný súd upravil opis priebehu skutku uvedeného v podanej obžalobe tak, aby lepšie zodpovedal preukázanému konaniu obžalovaného, teda v skutkovej vete výroku rozsudku uviedol znenie celého článku (nielen niektoré pasáže), aby už priamo z výroku rozsudku bolo zrejmé, aký bol obsah prejavu obžalovaného, za ktorý bol súdený. Totožnosť skutku aj po tejto úprave ostala zachovaná (§ 278 ods. 1 Trestného poriadku).

Vô vzťahu k hmotnoprávnemu posúdeniu veci a s tým súvisiacej obrany obžalovaného, že zverejnením článku realizoval len svoje základné právo na osobný prejav vlastného názoru, Špecializovaný trestný súd poukázal na to, že v celosvetovom meradle možno pri ochrane slobody prejavu v rámci demokratických režimov rozlišovať na jednej strane voľnejší tzv. americký prístup oproti pro-aktívnemu prístupu európskych súdov na strane druhej. Najvyšší súd USA presadzuje princíp nedotknuteľnosti slobody prejavu garantovaného prvým dodatkom Ústavy USA. Zjednodušene to možno uviesť tým, že je potrebné ponechať tzv. voľný trh (súťaž) myšlienok, pretože tie správne sa nakoniec presadia aj bez aktívneho zásahu zo strany štátu. Ľudia sú totiž rozumní (väčšina) a vedia si sami správne vybrať, preto nie je potrebné robiť výber za nich. Postihovať je teda potrebné len také prejavy, z ktorých už bezprostredne hrozí závažná ujma (imminent serious harm). Naproti tomu v Európe sa aj v dôsledku rozhodovacej činnosti Európskeho súdu pre ľudské práva v Štrasburgu (ďalej len „ESLP“) presadzuje skôr princíp brániacej sa demokracie (militant democracy) vo forme aktívneho preventívneho zásahu proti tzv. nenávisťným prejavom. Vo všeobecnosti sa to vysvetľuje najmä zlou historickou skúsenosťou z vývoja nenávisťných nacistických myšlienok, ktoré vyústili do cieľeného holokaustu, príp. sa spomína aj prípad z Rwandy, kde sa tiež postupne rozširovala tzv. špirála nenávisti, až kým neprerástla v priame fyzické násilie a genocídu voči členom kmeňa Tutsi.

Slobodu prejavu na našom území z právneho hľadiska chráni najmä Ústava Slovenskej republiky a Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“): „Každý má právo vyjadrovať svoje názory slovom, písmom, tlačou, obrazom alebo iným spôsobom, ako aj slobodne vyhľadávať, prijímať a rozširovať idey a informácie bez ohľadu na hranice štátu.“ (čl. 26 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky). „Každý má právo na slobodu prejavu. Toto právo zahŕňa slobodu zastávať názory a prijímať a rozširovať informácie alebo myšlienky bez zasahovania štátnych orgánov a bez ohľadu na hranice.“ (čl. 10 ods. 1 Dohovoru).

Tie isté právne predpisy však zároveň chránia tretie osoby pred zneužívaním práva na slobodu prejavu prostredníctvom tzv. limitačných klauzúl:

„Slobodu prejavu a právo vyhľadávať a šíriť informácie možno obmedziť zákonom, ak ide o opatrenia v demokratickej spoločnosti nevyhnutné na ochranu práv a slobôd iných, bezpečnosť štátu, verejného poriadku, ochranu verejného zdravia a mravnosti.“ (čl. 26 ods. 4 Ústavy SR) „Výkon týchto slobôd, pretože zahŕňa aj povinnosti aj zodpovednosť, môže podliehať takým formalitám, podmienkam, obmedzeniam alebo sankciám, ktoré ustanovuje zákon a ktoré sú nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v záujme národnej bezpečnosti, územnej celistvosti, predchádzania nepokojom a zločinnosti,

ochrany zdravia alebo morálky, ochrany povesti alebo práv iných, zabráneniu úniku dôverných informácií alebo zachovania autority a nestrannosti súdnej moci.“ (čl. 10 ods. 2 Dohovoru) „Nič v tomto Dohovore sa nemôže vykladať tak, akoby dávalo štátu, skupine alebo jednotlivcovi akékoľvek právo vyvíjať činnosť alebo dopúšťať sa činov zameraných na zničenie ktoréhokoľvek z tu priznaných práv a slobôd alebo na obmedzovanie týchto práv a slobôd vo väčšom rozsahu, než to Dohovor ustanovuje.“ (čl. 17 Dohovoru).

V predmetnej veci Špecializovaný trestný súd skúmal, či obžalovaný svojimi vyjadreniami, ktoré boli publikované vo verejne dostupnom mesačníku „Zem & Vek“, už prekročil dovolenú hranicu a zasiahol nedovoleným spôsobom do práv iných osôb, pričom bral do úvahy, že sloboda prejavu sa vzťahuje nielen na informácie alebo myšlienky, ktoré sú vo všeobecnosti prijímané priaznivo alebo ktoré sú považované za neškodné či bezvýznamné, ale aj na tie, ktoré pohoršujú, šokujú či znepokojujú štát alebo skupinu ľudí. Tak si to vyžaduje pluralita, tolerancia a duch otvorenosti, bez ktorých niet demokratickej spoločnosti (Handyside vs. Spojené kráľovstvo zo 7. decembra 1976, ods. 49). V tom istom rozhodnutí však ESLP zároveň uviedol, že naďalej zostáva v právomoci vnútroštátnych súdov vykonať tzv. test nevyhnutnosti, t.j. posúdiť, či skúmané vyjadrenia nedosiahli ten stupeň zásahu do práv iných osôb, kedy tu už existuje „naliehavá spoločenská potreba“ pre obmedzenie slobody prejavu, napr. aj formou trestnoprávneho postihu.

Voľným šírením hanobiacich a nenávisťných prejavov by došlo k legitimizácii takýchto postojov s'aby niečoho normálneho, čo je štandardnou súčasťou spoločnosti a jej myslenia, napriek tomu, že takéto konanie je pre spoločnosť škodlivé až nebezpečné a protiprávne. Osoby, ktoré postoje šíria, bez toho, aby niekto voči nim namietal, získavajú pocit, že ich názory a postoje sú nielen akceptované, ale aj správne a dôvodné, všeobecne prijímané a šírené a niektorí sú na ich základe ochotní aj konať (rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 To 10/2018).

Ospravedlňovanie alebo tolerovanie takýchto vyjadrení by teda mohlo následne viesť k ich pretrvávaniu, no najmä k posilňovaniu takých vyjadrení. Následne môžu prejavy prevziať a šíriť už aj iné (ďalšie) osoby, čím môže dôjsť k roztáčaniu tzv. špirály nenávisťi. Práve výroky boli postupne spúšťačom násillia pred a počas II. svetovej vojny, ktoré vyvrcholilo cieľným holokaustom. Hoci v súčasnosti stav protizidovských nálad nedosahuje úroveň z konca 19. storočia, či spred II. svetovej vojny, nemožno tým podľa Špecializovaného trestného súdu odôvodniť prípadnú nečinnosť či liknavosť štátu pri preventívnej ochrane práv členov národa, ktorí sú (ako občania) riadnou súčasťou štátu (čl. 12 ods. 2, čl. 33 Ústavy SR). Na rastúcu hrozbu antisemitizmu v poslednej dobe upozornili o.i. Európska komisia proti rasizmu a intolerancii (ECRI) prijatím Všeobecného odporúčania č. 15 o boji proti nenávisťným prejavom zo dňa 8. decembra 2015, Medzinárodná aliancia pre pripomínanie holokaustu (IHRA) prijatím pracovnej definície antisemitizmu dňa 26. mája 2016, za ktorú hlasovalo 31 štátov (vrátane Slovenska), Európsky parlament uznesením z 1. júna 2017 o boji proti antisemitizmu (2017/2692), Rada OSN pre ľudské práva prijatím spoločného stanoviska, za ktoré na 38. zasadnutí dňa 2. júla 2018 hlasovalo 26 štátov, vrátane Slovenska, Národná rada Slovenskej republiky prijatím uznesenia č. 1490/2018 zo dňa 28. novembra 2018.

V súvislosti so skúmaním obsahu prejavu obžalovaného prezentovaného vo forme publikovaného článku Špecializovaný trestný súd zdôraznil, že obžalovaný nie je a nikdy nebol trestne stíhaný za výroky iných osôb, ale jeho konanie, t.j. obsah ním napísaného a zverejneného článku, je potrebné posudzovať komplexne, v kontexte a s porozumením. Článok možno rozdeliť na štyri časti: nadpis, úvod, citáty, záver. S výnimkou citácií možno autorstvo zvyšku článku (nadpis, úvod, záver) pričítať na vrub obžalovanému, ktorý sa k napísaniu článku, vrátane zakomponovania cudzích citátov, priznal. Celý článok je ladený v tzv. protizidovskom tóne. Obžalovaný priznal, že zámerne v ňom neuviedol žiadne pozitívne informácie o pôsobení Židov, či už na našom území alebo vo svete (č. 1. 557). Z kontextu článku (vrátane nadpisu) je jasné, koho má obžalovaný na mysli pod všeobecným označovaním „oni“ a kto je tým opakovane „zamlčivávaným podmetom“ v jednotlivých vetách ním vytvoreného článku. Už v nadpise článku sú Židia označovaní za klin medzi Slovanmi, keď slovo „klin“ je (vzhľadom na nasledujúci obsah článku) použité v negatívnom zmysle ako nástroj spôsobujúci rozdelenie. V tomto

smere je v časopise aj publikovaná sprievodná fotografia k článku, na ktorej je zobrazený klin ako drevorubačský nástroj zaťatý do dreva, ktoré sa začína štiepiť (č. l. 347). Pri následnom článku a analýze jeho obsahu je preto potrebné mať na pamäti úvodný nadpis, t. j. kedykoľvek v texte autor spomína klin alebo píše o tzv. „rozdeľovačovi“, má na mysli Židov. Obžalovaný síce poukazuje na dávne výroky iných (nežijúcich) osôb, ktoré označuje ako „štúrovci“ či „národní buditeľia“, avšak nejde len o strohú citáciu ich výrokov. Obžalovaný totiž tieto citáty najprv uvádza vlastným hodnotiacim komentárom, v ktorom o. i. tvrdí, že slovanský duch musí žiť kvôli príživníkom a utláčateľom, iní profitujú na úkor našich schopností, na Slovákov pôsobia mimoriadne nebezpečné rozkladné sily s cieľom materiálne aj morálne ich položiť na kolená, ten, kto chce dominovať nad inými, potrebuje totálne rozvrátiť všetko, čo perfektne funguje, ten, kto chce zničiť prosperujúcu spoločnosť, musí ju zbaviť tzv. stmelujúcich prvkov (tradície, kultúra, ideály, hodnoty, vzťahy) a to tak, že vrazí medzi ne klin, Židia sú odvekí majstri vyššie popísaného „umenia“ ako si podmaniť akúkoľvek kultúru a zmocniť sa toho najlepšieho, čo má, štúrovci vtedy písali o rovnakých problémoch ako máme aj dnes a jasne pomenovali súženie svojho ľudu, a následne (po uvedení citátov) už obžalovaný opäť uvádza vlastný hodnotiaci komentár, keď v závere o.i. tvrdí, že štúrovci písali o skazonosnom zle rozsievajúcom nenávisť, štúrovci písali o klíne vrazenom medzi svorne nežijúcich ľudí, dnes dochádza, na Slovensku i vo svete k triumfálnemu vyvrcholeniu tohto zla na Slovensku i vo svete sme svedkami demontáže existujúceho usporiadania spoločnosti, pričom túto demontáž kontroluje sionizmus.

Vyššie uvedené vyjadrenia pritom nie sú citámi iných osôb z minulosti, ale podľa Špecializovaného trestného súdu ide o autorské, osobné vyjadrenia obžalovaného, ktoré boli v článku uvedené pred a za citovanými výroky iných. Podľa Špecializovaného trestného súdu ide nepochybne o hanlivé slovné spojenia, ktoré sú paušálne použité na stereotypné opísanie vlastností všetkých členov židovského národa. Obžalovaný sám priznal, že zámerne neuviedol vo svojom článku žiadne pozitívne príklady z pôsobenia Židov na našom území alebo vo svete, lebo to nepovažoval za potrebné (č. l. 557). Autor žiadneho hanobiaceho článku sa podľa Špecializovaného trestného súdu nemôže skrývať za to, že je novinár a jeho články teda môžu byť nevyvážené a tendenčné. Rovnako sa nemôže úspešne brániť ani tým, že je spisovateľ a nevypracoval historickú analýzu, ale esej, t.j. umelecký materiál, čo bol aj prípad obhajoby obžalovaného. Uraziť, hanobiť a inak škodiť druhým osobám nepochybne možno rôznym spôsobom, umeleckú tvorbu nevynímajúc. V článku je podľa Špecializovaného trestného súdu prezentovaný subjektívny názor autora na židovský národ, ktorý si pri opise generalizovaných vlastností Židov pomáha citáciou tretích osôb, pričom k týmto hodnotiacim výrokom z dávnej minulosti sa on bez výhrad hlási a opakovane konštatuje, že ich považuje za správne. Obžalovaný teda vo svojom článku nezačína žiadnu diskusiu, neprípúšťa možnú mylnosť citovaných výrokov alebo svojich úvah. Nepredkladá ich ako príspevok do diskusie, ale vyslovuje jasný záver o ich správnosti. Obžalovaný vo svojej záverečnej reči vcelku správne opísal (odvolávajúc sa pritom na Masaryka, Platóna a Aristotela), ako by mal vyzerat' článok v rámci tzv. odbornej či aspoň vecnej diskusie (č. l. 562), avšak problém je podľa Špecializovaného trestného súdu v tom, že jeho článok parametre takého diskusného príspevku vonkoncom nespĺňa, nie je to diskusný príspevok a nie je to ani spôsob, akým sa diskusia začína.

Pri hodnotení obsahu článku Špecializovaný trestný súd bral do úvahy i citáty v ňom obsiahnuté, hoci obžalovaný nie je ich autorom, pričom nehodnotil trestnoprávnu zodpovednosť osôb, ktoré tieto výroky v minulosti vyslovili. Obžalovaný sa však k týmto výrokom hlási a považuje ich za obsahovo správne, čím preberá na seba zodpovednosť, akoby tieto výroky aj sám vyslovil, keďže ich ďalej šíri a podporuje.

Ak niekto len zverejní hanlivé citáty iných, samo osebe to ešte nemusí byť vždy trestné. Ale ak ten, kto takéto výroky šíri, súbežne s tým aj vyhlasuje, že súhlasí s obsahom citovaných výrokov, hľadá sa na neho, akoby ich teraz on sám vyslovil. Napríklad páchatel', ktorý by „len“ verejne citoval rasistické myšlienky Adolfa Hitlera s dôvetkom, že sa k jeho výrokom plne hlási a považuje ich za správne, bol by sám priamo trestne zodpovedný za takéto vyjadrenie. Špecializovaný trestný súd teda konštatoval, že obžalovaný svojím verejne prezentovaným názorom, ktorý bol cielene rozšírený medzi ľuďmi prostredníctvom tlačenej médiá, prekročil mieru práva na slobodu prejavu a zasiahol do práv iných ľudí (členov iného národa) takým spôsobom, ktorý už vyžaduje trestnoprávny postih. Tento zásah štátu do slobody prejavu obžalovaného je realizovaný v súlade so zákonom (legalita), za účelom ochrany práv

iných osôb (legitimita) a je nevyhnutný na zachovanie princípov demokratickej spoločnosti (proporcionalita). Takýto záver pritom podľa Špecializovaného trestného súdu nemá nič spoločné s tzv. politickou korektnosťou, pretože štát predsa nikomu nebráni, aby prezentoval svoje subjektívne výhrady voči inej osobe, ba aj voči národu. Musí však ísť o spôsob a formu, ktorá nemá za cieľ lacno a paušálne hanobiť tretie osoby len na základe príslušnosti k národu, náboženstvu, rase a pod. Štát netrestá kritické vyjadrovanie o inej osobe alebo o skupine osôb, postihovaná je len forma prejavu, pokiaľ je kritický obsah podávaný formou hanobiacich urážlivých formulácií, ktoré sú neúčinné z hľadiska polemiky, ktorú má riadna kritika obvykle vyvolať.

Vo vzťahu k právnej kvalifikácii skutku sa Špecializovaný trestný súd zaoberal otázkou, či išlo „len“ o hanobiaci článok alebo o článok, ktorý podnecuje iných k nenávisti (hate speech), t.j. či išlo o tzv. extrémistický materiál (§ 130 ods. 7 písm. c) Trestného zákona), ktorým obžalovaný členov židovského národa nielen hanobil, ale ním zároveň aj obhajoval, podporoval či podnecoval nenávisť, násilie alebo neodôvodnene odlišné zaobchádzanie voči tomuto národu. Špecializovaný trestný súd pritom nebol viazaný právnou kvalifikáciou, akú navrhol prokurátor v podanej obžalobe, na jeho rozhodovanie nemala zásadný vplyv ani zmena právnej kvalifikácie navrhnutá prokurátorom v rámci jeho záverečnej reči (č. l. 561), keď navrhol uznať obžalovaného za vinného už len zo spáchania zločinu „Rozširovanie extrémistických materiálov“ podľa § 422b ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona za to, že verejne šíril svoje názory publikované v časopise. Konanie obžalovaného Špecializovaný trestný súd právne kvalifikoval miernejšie, než to požadoval prokurátor, pretože zverejnený článok nepovažoval za extrémistický materiál v zmysle § 130 ods. 7 Trestného zákona, ale vyhodnotil ho „len“ ako hanobiaci protinárodný prejav, ktorým bol spáchaný prečin „Hanobenie národa, rasy a presvedčenia“ podľa § 423 ods. 1 písm. a) Trestného zákona.

Riešenie otázky, či daný prejav podnecuje k nenávisti, je už z povahy veci značne subjektívnym hodnotením, pretože reakcie verejnosti (adresátov prejavu) môžu byť rôzne, keďže každý je iný a aj účinky môžu byť rôzne - niekto je ľahšie popudlivý a nájde zámienku na vzbĺknutie jeho hnevu aj tam, kde iný márne pátra, čo mohlo toho druhého rozohniť. Už to, že orgány činné v trestnom konaní považovali v prípravnom konaní za potrebné vyžiadať si znalecký posudok na posúdenie účinkov článku na verejnosť podľa Špecializovaného trestného súdu naznačuje, že nešlo o jednoznačný, očividný záver o jeho nenávisťnom obsahu.

Podľa Špecializovaného trestného súdu je potrebné rozlišovať akési stupne negativisticky ladených prejavov, pričom uviedol, že si vie predstaviť oveľa hanlivejší prejav, u ktorého by panovala všeobecná zhoda na tom, že už ide o nenávisťný prejav vyzývajúci k agresívnemu násilnému konaniu a v nadväznosti na to položil otázku, ako by bolo potom právne kvalifikované také konanie, ak by už článok obžalovaného bol považovaný za nenávisťný.

Špecializovaný trestný súd taktiež poukázal na dve rozhodnutia ESLP, a to rozhodnutie veľkej komory vo veci Perinçek vs. Švajčiarsko (č. 27510/2008) zo dňa 15. októbra 2015, v ktorom súd rozhodoval o sťažnosti tureckého politika, ktorý na území Švajčiarska verejne popieral existenciu tzv. arménskej genocídy tvrdiac, že je to „medzinárodná lož“ a tento „arménsky problém vôbec neexistoval“. ESLP rozhodol, že tu trestnoprávna sankcia na ochranu Arménov nebola potrebná, keďže išlo len o prejavový názor bez výzvy k násiliu či nenávisti. Okrem toho pripomenul, že v dobe vyslovených výrokov nepanovala na danom území nijako zvlášť napätá atmosféra, v ktorej by len na základe podnetu ľahko mohlo dôjsť k vzplanutiu násilnosti. V prípade Pavel Ivanov vs. Rusko (č. 35222/2004) z 20. februára 2007 ESLP naopak konštatoval, že sťažovateľ podnecoval iných k nenávisti a netolerancii voči Židom. Vo svojom článku totiž nielenže vykreslil Židov ako pôvodcov všetkého zla, ale navyše priamo vyzýval čitateľov, aby vylúčili Židov spomedzi seba a zo spoločenského života. Nešlo pritom len o jeden článok (ojedinelý prejav), ale o sériu obdobných článkov.

V predmetnej veci obžalovaný svojím článkom neburcoval k nenávisťnému konaniu či postojom voči Židom, a rovnako tak nečinili ani citované historické osobnosti našich dejín vo svojich výrokoch, ku ktorým sa obžalovaný hlási. Jeho záver, ktorý nasleduje po citáciách obsahujúcich viaceré expresívnejšie

slovné spojenia, toto vyjadrovanie nestupňuje ani nezavršuje osobitnou agitačnou výzvou smerom k čitateľom, ktorá by ich priamo podnecovala ku konaniu, ktoré by bolo možné podľa Špecializovaného trestného súdu označiť za extrémistické v zmysle § 130 ods. 7 Trestného zákona.

Špecializovaný trestný súd preto konštatoval, že obžalovaný svojím konaním (prejavom) nepodnecoval nenávisť alebo násilie voči Židom, príp. odlišné zaobchádzanie s nimi. Negatívne a hanlivé vykreslenie členov židovského národa v predmetnom článku ešte automaticky neznamená, že išlo o prejav podnecujúci k nenávisti. Obžalovaný sa sám priamo na hlavnom pojednávaní opakovane (v rámci výsluchu ako aj v záverečnej reči) dištancoval od takej interpretácie jeho článku, že malo ísť o text podnecujúci nenávisť alebo násilie. Odmietol takúto interpretáciu svojich slov. Ani z prečítaných správ o povesti obžalovaného nie sú preukázané iné jeho prejavy či konanie, ktorým by podnecoval iných k nenávisti proti Židom. Na druhej strane ak aj bolo motívom obžalovaného utužiť súdržnosť a jednotu členov slovenského národa so zámerom zachovať kultúru a tradície, nebolo podľa Špecializovaného trestného súdu na naplnenie tohto inak ušľachtilého cieľa potrebné slovne osočovať a hanobiť členov iného národa.

Špecializovaný trestný súd obžalovanému pričítal zavinenie aj za zverejnenie, keďže vedel, že článok píše pre verejne dostupný časopis a odovzdal ho na publikovanie. Odhliadnuc od toho bolo preukázané, že vydavateľom časopisu „Zem & Vek“ je spoločnosť A., s.r.o. (č.l. 537-538), ktorej jediným spoločníkom a konateľom v čase publikovania článku bol (a je) obžalovaný (č.l. 553). Obžalovaný sa napokon aj sám počas svojho výsluchu v prípravnom konaní označil za konateľa a vydavateľa, čo aj podpísal na dolnom okraji zápisnice (č.l. 45).

Vo vzťahu k uplatneniu tzv. materiálneho korektívu podľa § 10 ods. 2 Trestného zákona Špecializovaný trestný súd konštatoval, že konanie obžalovaného presiahlo stupeň nepatrnej závažnosti, pričom okrem už skôr uvedených skutočností je v tomto smere dôležitým faktorom i to, že nešlo o spontánne verejné vyjadrenie obžalovaného pod vplyvom náhleho emocionálneho vzplanutia, ale o nevyhnutne uvážené konanie, pretože od napísania článku až po jeho zverejnenie v tlačenej periodike objektívne musel uplynúť istý čas, počas ktorého obžalovaný mohol svoje konanie prehodnotiť. Pri hodnotení závažnosti konania obžalovaného Špecializovaný trestný súd zohľadnil aj to, že text má (vzhľadom na formu a spôsob zverejnenia) väčší potenciál osloviť širší okruh osôb, než by tomu bolo v prípade prvoplánového vulgárneho antisemitského prejavu, akých je možné byť neraz svedkami pri „anonymnej“ komunikácii na tzv. sociálnych sieťach, ktorý okrem už „presvedčených“ nemá veľkú nádej na prítiahnutie pozornosti a zmenu presvedčenia ďalších osôb.

Vo vzťahu k druhu trestu a jeho výmere Špecializovaný trestný súd poukázal na prax EŠLP, ktorý preferuje ukladanie alternatívnych druhov trestov za tzv. verbálne trestné činy a v nadväznosti na to uviedol, že nakoľko u obžalovaného ide zatiaľ o prvé odsúdenie, považoval za postačujúce na riadne naplnenie účelu trestu uloženie peňažného trestu v zmysle § 56 ods. 2 Trestného zákona. Vo vzťahu k osobe obžalovaného existuje jedna poľahčujúca okolnosť, keďže doteraz viedol riadny život (§ 36 písm. j) Trestného zákona); naproti tomu nebola zistená existencia žiadnej priťažujúcej okolnosti. Obžalovaný síce spáchal tento prečin verejne (§ 37 písm. f) Trestného zákona), ale táto okolnosť už tvorí zákonný znak základnej skutkovej podstaty prečinu v zmysle § 423 ods. 1 Trestného zákona. Duplicitné zohľadnenie tejto skutočnosti na ťarchu obžalovaného by bolo neprípustným pričítaním (§ 38 ods. 1 Trestného zákona).

Vzhľadom na prevažujúci pomer poľahčujúcich okolností Špecializovaný trestný súd podľa § 38 ods. 3 Trestného zákona upravil trestnú sadzbu uvedenú v Trestnom zákone § 56 ods. 1 Trestného zákona a znížil hornú hranicu o jednu tretinu postupom podľa § 38 ods. 8 Trestného zákona. Následne ukladal obžalovanému trest pri dolnej hranici takto upraveného rozpätia trestnej výmery (160,- € až 221.340,- €).

Pri ukladaní trestu prihliadol tiež na skutočnosť, že prejav obžalovaného bol šírený (pôvodne) len písomne formou tlačoviny (§ 122 ods. 2 písm. a) Tr. zák.) a nie aj cez audiovizuálne médiá, ktorých

účinnok sa v zmysle judikatúry ESĽP v zásade považuje za bezprostrednejší a silnejší, než u tlačených médií (Pedersen & Baadsgaard vs. Dánsko zo dňa 17. decembra 2004, ods. 79), a tak vzniká aj väčšie riziko spôsobenia závažnej ujmy (Murphy vs. Írsko zo dňa 10. júla 2003, ods. 74). Pri ukladaní peňažného trestu zároveň prihliadal na osobné a majetkové pomery obžalovaného, keďže peňažný trest by neuložil, ak by bolo zrejmé, že ho obžalovaný nebude schopný zaplatiť (§ 57 ods. 1 Trestného zákona). Pomery obžalovaného podľa názoru Špecializovaného trestného súdu umožňujú riadnu vykonateľnosť tohto trestu, pričom isté ťažkosti a obmedzenia obžalovaného, ktoré budú s tým spojené, sú pochopiteľným a potrebným dôsledkom uloženého trestu. Z podpísanej zápisnice o výsluchu obžalovaného v prípravnom konaní vyplýva, že vlastní rodinný dom, dve motorové vozidlá a jeho čistý mesačný príjem je 500,- € (č. l. 45-46). Z výpisu z obchodného registra (č. l. 553) vyplýva, že obžalovaný je jediným spoločníkom v spoločnosti A., s.r.o., pričom nominálna hodnota jeho splateného vkladu je 6.640,- €. Z lustrácie Sociálnej poisťovne vyplýva, že obžalovaný je dlhodobo riadne zamestnaný (č. l. 551).

Pri obligatórnom ukladaní náhradného trestu odňatia slobody (§ 57 ods. 3 Trestného zákona) Špecializovaný trestný súd dbal na to, aby tento náhradný trest bol spravodlivo a objektívne proporcionálny k výmere uloženého peňažného trestu, t. j. aby pomer závažnosti a dôsledkov týchto trestov bol vyvážený. Hlavným zmyslom náhradného trestu odňatia slobody totiž nie je generálna či individuálna prevencia trestu a dokonca ani morálne odsúdenie spoločnosťou. Náhradný trest plní prioritne funkciu hrozby a zároveň motivácie zaplatiť peňažný trest (rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3 To 8/2017, sp. zn. 6 To 7/2016).

II.

Odvolyvanie

a vyjadrenie k nemu

Proti tomuto rozsudku podali ihneď po jeho vyhlásení odvolania prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „prokurátor“) v neprospech obžalovaného proti výroku o vine i výroku o treste a obžalovaný Mgr. art. E. N. P. proti výroku o vine, výroku o treste, ako aj proti konaniu, ktoré rozsudku predchádzalo.

Prokurátor zahlásené odvolanie odôvodnil písomným podaním z 12. februára 2020, v ktorom uviedol, že sa v plnom rozsahu stotožňuje s výrokom o uznaní viny obžalovaného, avšak nesúhlasí s výrokom o právnej kvalifikácii skutku a súvisiacom výroku o treste, pričom zotrval na právnom názore, že skutok, pre ktorý bola podaná obžaloba, a ktorý bol pri zachovaní totožnosti skutku modifikovaný Špecializovaným trestným súdom, je potrebné kvalifikovať ako zločin rozširovania extrémistických materiálov podľa § 422b ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona. Po vykonaní hlavného pojednávania v predmetnej veci, na ktorom obžalovaný E. N. P. k veci vypovedal a zaujal postoj ku skutku, s poukazom na judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky je prokurátor toho názoru, že konanie obžalovaného smerovalo k podnecovaniu nenávisti.

Prokurátor je toho názoru, že celý text - článok „Klin Židov medzi Slovanmi“ bol obžalovaným napísaný a zverejnený za účelom podporovania alebo podnietenia nenávisti voči židovskej (náboženskej či národnostnej) komunite. Vyplýva to podľa prokurátora z názvu článku a jeho samotného obsahu. Údernosť v eskalácii nenávisti má v článku zvýšiť poukazovanie na výroky známych slovenských dejateľov, a vo všeobecnosti slovenskou spoločnosťou uznávaných, ktoré sú v danom zmysle zväčša vytrhnuté z kontextu a využité na šírenie extrémistickej nenávisti. Okrem svojich samotných úvah tieto výroky komentuje autor článku, obžalovaný E. N. P., tak, že čitateľ periodika má nadobudnúť presvedčenie, že členovia židovskej komunity sú pôvodcami zla v slovenskej realite. Následne prokurátor odcitoval ďalšie formulácie z predmetného článku, ktorými podľa jeho názoru obžalovaný podnecuje nenávisť voči židovskej komunite, ktoré považuje za podporu a podnietenie nenávisti k Židom, vykresľujúc ich ako mimoriadne nebezpečnú komunitu, čo logicky odôvodňuje negatívny postoj Slovákov k nej, resp. za priamy apel na konanie voči Židom, síce nekonkretizované, ale zjavne konanie s negatívnym dopadom na židovskú komunitu.

Vo vzťahu k právnej kvalifikácii skutku prokurátor analogicky poukázal na rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Féret proti Belgicku, v ktorom Európsky súd pre ľudské práva okrem iného uviedol: „Súd má za to, že podnecovanie nenávisti nevyžaduje nevyhnutne výzvu na nejaký akt násilia alebo iný kriminálny čin. Útoky na osoby spáchané urážaním, zosmiešňovaním alebo hanobením určitej časti obyvateľstva a konkrétnych skupín obyvateľstva alebo podnecovanie k diskriminácii, ako to bolo v tejto veci, stačia na to, aby orgány privilegovali boj proti rasistickým prejavom nad slobodou prejavu uplatňovanou nezodpovedným spôsobom, ktorá ohrozuje dôstojnosť a dokonca bezpečnosť týchto častí alebo skupín obyvateľstva. Politické prejavy, ktoré podnecujú nenávisť založenú na náboženských, etnických alebo kultúrnych predsudkoch, ohrozujú spoločenský mier a politickú stabilitu v demokratických štátoch.“

Aj s poukazom na uvedené rozhodnutie je prokurátor toho názoru, že článok obžalovaného je ako celok napísaný a uverejnený ako prostriedok podnecovania nenávisti voči členom židovskej komunity. Keďže tento text bol realizovaný ako „písomné vyhotovenie“ (teda článok v časopise, popritom verejne dostupný), a teda extrémistický materiál, konanie obžalovaného je v konečnom dôsledku podľa prokurátora potrebné právne kvalifikovať ako zločin rozširovania extrémistických materiálov podľa § 422b ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona. Z tohto dôvodu po vykonaní dokazovania na hlavnom pojednávaní upustil od právnej kvalifikácie skutku, spočívajúcej v súbehu viacerých extrémistických trestných činov, v súlade so stanoviskom trestnoprávneho kolégia, uverejneného v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 11, roč. 2015.

V prípade obžalovaného E. N. P. platí podľa prokurátora per analogiam to isté v pomere viacerých extrémistických trestných činov, teda že znak podnecovania k nenávisti je okolnosťou, ktorá sa použije len raz ako súčasť právnej kvalifikácie, ktorá s uvedeným znakom spája prísnejšiu trestnosť činu, v tomto prípade trestného činu rozširovania extrémistických materiálov podľa § 422b Trestného zákona, pri ktorom je stanovená prísnejšia trestná sadzba a pri ktorom nie je možné ukladať peňažný trest ako samostatný trest.

Na základe uvedeného prokurátor navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku zmenil napadnutý rozsudok vo výroku o treste tak, že podľa § 422b ods. 2, s poukazom na § 36 písm. j), § 38 ods. 3 Trestného zákona, uloží obžalovanému E. N. P. trest odňatia slobody v dolnej polovici trestnej sadzby s tým, že podľa § 49 ods. 1 písm. a), § 50 ods. 1 Trestného zákona mu výkon trestu odňatia slobody odloží na primeranú skúšobnú dobu.

Na verejnom zasadnutí prokurátor v súlade s písomným vypracovaním odvolania navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku zrušil napadnutý rozsudok a sám rozhodol tak, že uzná obžalovaného Mgr. art. E. N. P. vinným na základe skutku uvedeného v napadnutom rozsudku so zmenenou právnou kvalifikáciou, teda zo zločinu šírenia extrémistických materiálov podľa § 422b ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona a so zreteľom a použitím § 36 písm. j), § 38 ods. 3 Trestného zákona mu uložil podmienený trest odňatia slobody na dolnej hranici trestnej sadzby uvedenej v § 422b ods. 2 Trestného zákona s tým, že výkon trestu mu podľa § 49 ods. 1 a § 50 Trestného zákona odloží na primeranú skúšobnú dobu. Pokiaľ ide o odvolanie obžalovaného, prokurátor navrhol toto ako nedôvodné zamietnuť.

Obžalovaný Mgr. art. E. N. P. zhlásené odvolanie dodatočne odôvodnil prostredníctvom obhajcu JUDr. Ľubomíra Hlbočana písomným podaním z 21. februára 2020, v ktorom uviedol, že

napadnutý rozsudok považuje za nezákonný a vzhľadom na dôkaznú situáciu a flagrantné porušenie jeho práv na obhajobu za prekvapivý. V podrobnostiach poukázal na to, že prvostupňový súd dospel k nesprávnym právnym záverom ohľadom zjavných porušení práva na obhajobu, keďže obvinený namietal porušenie jeho práva na obhajobu z dôvodu neskorého vznosenia obvinenia, hoci jeho identita bola od začiatku známa, článok bol podpísaný jeho menom a dokonca tam bola aj jeho podobizeň. Trestné stíhanie „vo veci“ bolo v zmysle § 199 ods. 1 Trestného poriadku začaté uznesením z 5. júna 2017,

avšak obvinenie mu bolo vznesené až uznesením z 26. februára 2018. Uvedeným procesným postupom boli porušené jeho práva na obhajobu, pretože nevedel, že sa trestné stíhanie vedie a že sa vykonávajú úkony, na základe ktorých mu bolo následne vznesené obvinenie. Nemal možnosť namietať tzv. „znalecké posudky“ pribratých „znalcov“, navyše najmä znalkyňa prof. PhDr. B. O., CSc. posudzovala právne otázky, ktoré má v kontexte príslušných ustanovení Trestného zákona právo posudzovať len súd. Obžalovaný je toho názoru, že ide o flagrantné porušovanie práva na obhajobu, pretože vyšetrovateľ mu vznesol obvinenie až po tom, ako dal vypracovať tzv. „znalecké posudky“, tzv. „znalom“ Mgr. M. A., PhDr. B. O., CSc. a Ing. P. Y., napriek tomu, že vedel, kto článok napísal, vedel obžalovaného stotožniť a mal možnosť vylustrovať si ho takým spôsobom, ako to urobil v prípade žiadosti o vykonanie domovej prehliadky, pri ktorej mu doručil uznesenie o vznesení obvinenia. V nadväznosti na uvedené poukázal na rozhodnutie publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 19, roč. 2016, pričom doplnil, že úvaha Špecializovaného trestného súdu, ktorý túto svojvôľu orgánov činných v trestnom konaní obhajoval tým, že obžalovanému nevzniesli obvinenie súbežne so začatím trestného stíhania zrejme preto, že z opatrnosti zisťovali, kto bol skutočným autorom článku, pretože obžalovaný odmietol vypovedať a taktiež existenciu znakov skutkovej podstaty trestných činov, ktoré mohli byť konaním naplnené, je prijatá v rozpore s obsahom trestného spisu. Špecializovaný trestný súd podľa obžalovaného ignoroval uznesenie o vznesení obvinenia, sťažnosť obžalovaného, ako aj uznesenie, ktorým dozorový prokurátor zamietol jeho sťažnosť, z ktorých je podľa obžalovaného zjavné, že kým znalci neoznačili jeho článok za extrémistický, dovtedy mu nevzniesli obvinenie a pod rúškom údajnej potreby znaleckého dokazovania na právne otázky, vybrali ad hoc znalcov na vypracovanie takýchto posudkov. Práve na základe týchto posudkov tzv. znalcov mu bolo nezákonne vznesené obvinenie.

Porušenie práva na obhajobu vidí obžalovaný minimálne v tom, že nemohol namietať osoby znalcov (podľa jeho vedomia sú vraj príslušníkmi židovského etnika) pre ich zaujatosť a rovnako tak nemohol podať sťažnosť proti uzneseniu o nariadení znaleckého dokazovania vo vzťahu k právnym otázkam. Tým, že Špecializovaný trestný súd tieto znalecké posudky nepovažoval za dôkaz, podľa obžalovaného potvrdil, že v prípravnom konaní boli hrubo porušené jeho práva. Taktiež zdôraznil, že po začatí trestného stíhania vo veci nebol vypočutý v pozícii svedka - podozrivého. Obžalovaný odmietol vypovedať po vznesení obvinenia bez prítomnosti svojho obhajcu, čo bolo jeho právo, pričom viac ho vyšetrovateľ na výsluch nepredvolal. Tvrdenie Špecializovaného trestného súdu, že v prípravnom konaní nikdy nežiadal o svoj výsluch, je podľa neho zarážajúce vzhľadom na prvú vetu § 2 ods. 10 Trestného poriadku, ktorá to orgánom činným v trestnom konaní výslovne ukladá. Vzhľadom na uvedené je podľa obžalovaného tvrdenie Špecializovaného trestného súdu o tom, že nezistil existenciu závažných procesných chýb, ktoré by v prípravnom konaní spôsobil vyšetrovateľ alebo prokurátor, neutržateľné.

V ďalšej časti odôvodnenia odvolania obžalovaný poukázal na uznesenie o vznesení obvinenia v predmetnej veci, v ktorom sa vyšetrovateľ odvolával na obsah znaleckého posudku Mgr. M. A., PhDr., predovšetkým na časti, v ktorých posudzoval právne otázky, čo však znalec nemôže. Rovnako tak poukázal na to, že jeho obvinenie bolo opreté aj o výpoveď svedka Mgr. O. A., bývalého riaditeľa Nadácie Zastavme korupciu v rokoch 2015 až 2018, ktorej partnerom podľa výročnej správy za rok 2018 bol dozorujúci prokurátor JUDr. Tomáš Honz, čo obžalovaný považuje za konflikt záujmov, ba až nezákonnosť a predpojatosť vyplývajúcu zo zákona.

Obžalovaný taktiež poukázal na to, že Špecializovaný trestný súd prijal nesprávny právny záver o tom, že mal spáchať prečin hanobenia národa, rasy a presvedčenia podľa § 423 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, pretože ako obžalovaný vypovedal na hlavnom pojednávaní, zo skutku, ktorý sa mu kladie za vinu, sa necíti byť vinný, narábal len s voľne dostupnou literatúrou a ostatné je v rámci jeho autorských úvah, na ktoré má ako autor ľudské a morálne právo. Jeho úmyslom v žiadnom prípade nebolo navádzať akúkoľvek stranu na páchanie násillia voči inej strane, pretože je to v rozpore s jeho vnútorným presvedčením. Rovnako tak poukázal aj na ďalšie časti svojho výsluchu a doplnil, že na tieto skutočnosti prvostupňový súd pri posudzovaní subjektívnej stránky vôbec neprihliadol.

Podľa obžalovaného je nepochybné, že historické fakty a skutočnosti nemôžu zakladať jeho

trestnoprávnu zodpovednosť, pretože skutočnosti, ktoré sa stali, môžu slúžiť ako ponaučenie a na vzdelávanie v rámci historiografie, ktorej poznanie patrí k všeobecnému spoločenskému vzdelaniu.

Tvrdenie Špecializovaného trestného súdu v odôvodnení napadnutého rozsudku, že obžalovaný sa k citovaným výrokom v článku hlási a považuje ich za obsahovo správne, čím na seba preberá zodpovednosť, akoby ich aj sám vyslovil, keďže ich ďalej šíri a podporuje, podľa neho odporuje objektívnemu chápaniu objektívnej reality a vôbec neprihliada na obsah citácií. Špecializovaný trestný súd pri právnom hodnotení článku použil podľa obžalovaného neprípustnú personifikáciu, keď sa údajnú hanlivosť prejavu snažil dokazovať tak, že z kontextu článku vytŕhal príkladné časti tvrdení a navádzal na to, ako sa vraj má hanlivosť prejavu zisťovať, čo je podľa obžalovaného právne neudržateľné. Článok je komplexný a ako taký ho možno posudzovať len ako celok, pričom je písaný ako esej, čo je literárny žáner, ktorý je v podstate kritickým zamyslením sa nad určitým problémom, má subjektívny charakter a prezentuje sa v nej autorov názor na vybraný problém podloženou argumentáciou jeho názoru. V napadnutom rozsudku podľa obžalovaného nie je uvedené čím a ako mal naplniť pojmové znaky objektívnej a subjektívnej stránky trestného činu a v čom súd videl jeho úmysel, ktorý by bol nespochybniteľne preukázaný tak, ako to vyžaduje zákon. Žiadna pohnútko ani motív pri písaní článku a jeho zverejnení obžalovanému podľa jeho názoru neboli preukázané.

Obžalovaný je toho názoru, že článok, ktorý napísal a zverejnil, nie je spôsobilý naplniť objektívnu stránku skutkovej podstaty prečinu hanobenia národa, rasy a presvedčenia, podľa § 423 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, pretože nevykazuje taký stupeň závažnosti, aký pre naplnenie pojmových znakov skutkovej podstaty tento prečin vyžaduje. Obžalovaný je presvedčený, že súd konal pod mediálnym tlakom, ktorý sprevádzal súdne konanie vedené proti nemu, čo v značnej miere ovplyvnilo spravodlivosť procesu. Pri mimoriadne prísnom posudzovaní by napísanie článku v obsahu, ako bol uverejnený, bolo možné podľa jeho názoru posúdiť nanajvýš ako priestupok extrémizmu podľa § 47 ods. 1 písm.

b) zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov, na základe čoho alternatívne navrhol, aby odvolací súd postúpil vec na prejednanie priestupku príslušnému orgánu. Prioritne však navrhol, aby ho Najvyšší súd Slovenskej republiky oslobodil spod obžaloby prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, pretože skutok nie je trestným činom. Taktiež navrhol, aby odvolací súd odvolanie prokurátora podľa § 319 Trestného poriadku ako nedôvodné zamietol.

Obžalovaný odôvodnenie odvolania doplnil aj písomným podaním z 25. októbra 2021, v ktorom poukázal na to, že trestné oznámenie podal riaditeľ nadácie Zastavme korupciu O. A., ktorý sa pozná s dozorovým prokurátorom JUDr. Tomášom Honzom, ktorý bol podľa výročnej správy tejto nadácie za rok 2015 jej partnerom a v rámci výročnej správy mu O. A. (okrem iných) poďakoval za pomoc a spoluprácu. Napriek tejto skutočnosti sa JUDr. Tomáš Honz nevyľúčil z dozorovania predmetnej veci ako osoba majúca pomer k osobe oznamovateľa trestného činu. Na preukázanie uvedeného obžalovaný predložil výročnú správu Nadácie Zastavme korupciu, ktorú našiel na internete 24. októbra 2021 a z tohto dôvodu bezodkladne vzniesol námietku zaujatosti voči JUDr. Tomášovi Honzovi pre pomer k oznamovateľovi trestného činu a požiadal, aby bol vylúčený z intervencie na verejnom zasadnutí. Obžalovaný pritom poukázal na to, že JUDr. Tomáš Honz rozhodoval o jeho sťažnosti proti uzneseniu o vznesení obvinenia, ako aj o sťažnostiach, ktoré obžalovaný podal proti uzneseniam o pribratí znalcov, podal návrh na vydanie príkazu na vykonanie domovej prehliadky, rozhodoval o žiadosti obžalovaného o preskúmanie postupu policajta podľa § 210 Trestného poriadku a podal naňho obžalobu ako nie nezaujatá a nestranná osoba, čím zaťažil celé konanie vadou nezákonnosti.

Uvedené dôvody sú podľa obžalovaného závažným porušením práva na obhajobu, závažným porušením práva na zákonný a spravodlivý proces, ako aj na nezávislý a nestranný dozor nad dodržiavaním zákonnosti v prípravnom konaní, ako aj v konaní pred súdom, čo okrem iného zakladá dôvody dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu v prípade, ak by vo veci napriek týmto závažným procesným pochybeniam v doterajšom konaní rozhodol.

Na základe uvedeného obžalovaný navrhol zrušiť termín verejného zasadnutia, nepripustiť účasť JUDr. Tomáša Honza z uvedených dôvodov na nariadenom verejnom zasadnutí, zrušiť napadnutý rozsudok Špecializovaného trestného súdu a vrátiť vec do prípravného konania na ďalšie konanie a rozhodnutie s pokynom na odstránenie všetkých väd vytykánych v tomto podaní.

Na verejnom zasadnutí obhajca obžalovaného navrhol podľa § 321 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku zrušiť napadnutý rozsudok a rozsudkom podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku oslobodiť obžalovaného podľa § 285 písm. b) Trestného poriadku spod obžaloby prokurátora, alternatívne navrhol vec postúpiť na prerokovanie ako priestupok podľa § 47a ods. 1 písm. b) zákona č. 372/1990 Zb. Odvolanie prokurátora navrhol obhajca obžalovaného zamietnuť a predniesol výpočet bodov, o ktoré sa opieral prvostupňový súd vo svojom rozsudku a ktoré obžalovaný namietal v podanom odvolaní a v priebehu konania.

III.

Konanie pred odvolacím súdom

Najvyšší súd ako súd odvolací preskúmal v zmysle § 317 ods. 1 Trestného poriadku zákonnosť a odôvodnenosť napadnutého rozsudku, ako i správnosť postupu konania, ktoré mu predchádzalo. Mal pritom na zreteli aj povinnosť prihliadnuť na chyby, ktoré neboli odvolaniami vytykané, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku a zistil, že odvolanie prokurátora i odvolanie obžalovaného Mgr. art. E. N. P. nie sú dôvodné.

Najvyšší súd ako súd odvolací preskúmaním na vec sa vzťahujúceho spisového materiálu zistil, že súd prvého stupňa vykonal vo veci všetky potrebné a pre rozhodnutie vo veci dôležité dôkazy.

Vo vzťahu k prokurátorom namietanej právnej kvalifikácii skutku ako zločinu rozširovania extrémistických materiálov podľa § 422b ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona je možné uviesť, že pod pojmom „rozširovanie“ je treba chápať dlhodobé, sústavné, opakované, a časté uvádzanie do obehu verejnými kanálmi takých písomností, materiálov, ktoré sú spôsobilé obhajovať, podporovať alebo podnecovať nenávisť, násilie alebo neodôvodnene odlišné zaobchádzanie voči skupine osôb alebo jednotlivcovi pre ich príslušnosť k niektorej rase, národu, národnosti, farbe pleti, etnickej skupine, pôvodu, rodu alebo pre ich náboženské vyznanie, ak je zámienkou pre predchádzajúce dôvody. Takáto charakteristika konania obžalovaného Mgr. art. E. N. P. podľa názoru odvolacieho súdu neprichádza do úvahy, pretože je neprimerane prísne skresľujúca jeho úmysel. Z textu jeho článku je zrejmé, že sa chcel hanlivo vyjadriť na adresu Židov, popísať ich spôsob konania a vzťahov k iným národom či zoskupeniam ako deštruktívny, rozvracačský a povýšenecký, nesmeruje však k trvalému odsudzovaniu, šíreniu nenávisťi a podnecovaniu k násiliu. Prokurátor v odôvodnení odvolania poukazoval na jednotlivé výroky v inkriminovanom článku, ktoré podľa jeho názoru mali podnecovať a podporovať tendencie k nenávisťi voči Židom a na tomto podklade požadoval už uvedenú prísnejšiu právnu kvalifikáciu konania obžalovaného.

Odvolací súd v zhode s názorom prvostupňového súdu nepovažoval konanie obžalovaného ani za podnecovanie k národnostnej, rasovej a etnickej nenávisťi podľa § 424 ods. 1 Trestného zákona, ani za šírenie extrémistických materiálov podľa § 422b Trestného zákona. Právna kvalifikácia, ktorú použil prvostupňový súd, je teda aj podľa názoru odvolacieho súdu zákonná a správna.

Rovnako ako prvostupňový súd ani najvyšší súd nezistil dôvod pre kvalifikovanie konania obžalovaného len ako priestupku, ani dôvod pre použité zmierňujúceho ustanovenia podľa § 10 ods. 2 Trestného zákona. V tejto súvislosti je treba poukázať na dôvody napadnutého rozsudku, v ktorých sa okrem iného uvádza: „Ak niekto len zverejní hanlivé citáty iných, to ešte samo osebe nemusí byť vždy trestné. Ale ak ten, kto takéto výroky šíri, súbežne s tým aj vyhlasuje, že súhlasí s obsahom citovaných výrokov, hľadá sa na neho, akoby ich teraz on sám vyslovil. Napríklad páchatel, ktorý by „len“ verejne citoval rasistické myšlienky Adolfa Hitlera s dôvetkom, že sa k jeho výrokom plne hlási a považuje ich za správne, bol by sám priamo trestne zodpovedný za takéto vyjadrenie.“ Prvostupňový súd sa správne a v súlade so

zákonom vysporiadal aj s právnou kvalifikáciou konania obžalovaného, keď poukázal na to, že nemal za preukázané iné jeho prejavy či konanie, ktorými by podnecoval iných k nenávisti proti Židom. Tu treba taktiež poukázať na správne konštatovanie Špecializovaného trestného súdu, ktorý na str. 16 napadnutého rozsudku uviedol: „Isteže, riešenie či daný prejav podnecuje k nenávisti, je už z povahy veci značne subjektívnym hodnotením. Reakcie verejnosti (adresátov prejavu) môžu byť totiž rôzne, keďže každý z nás je iný a tak aj účinky môžu byť rôzne. Nieкто je ľahšie popudlivý a nájde zámienu na vzbĺknutie jeho hnevu aj tam, kde iný márne pátra, čo mohlo toho druhého rozohniť.“ Z týchto dôvodov nebola námietka prokurátora na použitie právnej kvalifikácie podľa § 422b ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona akceptovaná. Najvyšší súd považoval aj výrok o treste, resp. o náhradnom treste uloženom obžalovanému napadnutým rozsudkom za zákonný a správny, keďže zodpovedá požiadavkám individuálnej i generálnej prevencie a preto rovnako neakceptoval námietku prokurátora týkajúcu sa výroku o treste (uloženie trestu odňatia slobody s podmieneným odkladom jeho výkonu).

Pokiaľ ide o námietky obžalovaného týkajúce sa oneskoreného vznesenia obvinenia a z toho vyplývajúceho porušenia práva na obhajobu, nezákonnosti znaleckých posudkov a nesprávnej právnej kvalifikácie jeho konania ako trestného činu a výhrad voči osobe prokurátora, najvyšší súd uvádza:

Pokiaľ obžalovaný v odvolaní namietal oneskorené vznesenie obvinenia, odvolací súd k tomu konštatuje, že na uvedené mu dal odpoveď už Špecializovaný trestný súd na str. 5 a 6 rozsudku. Správne pritom poukázal na to, že bolo potrebné skúmať, či išlo o konanie napĺňajúce znaky trestného činu, keďže podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku „ak je na podklade trestného oznámenia alebo zistených skutočností po začatí trestného stíhania dostatočne odôvodnený záver, že trestný čin spáchala určitá osoba, policajt bez meškania vydá uznesenie o vznesení obvinenia, ktoré ihneď oznámi obvinenému a doručí najneskôr do 48 hodín prokurátorovi...“ Pokiaľ obžalovaný v tejto súvislosti namietal, že neskorým vznesením obvinenia mu bolo odopreté právo namietat osoby znalcov, odvolací súd k tomu uvádza, že nie je zrejmé (a ani samotný obžalovaný to v podanom odvolaní neuvádza), čo mu bránilo namietat osoby znalcov po vznesení obvinenia, ak navyše podkladom pre výrok o vine bol v podstate jediný znalecký posudok znalca Mgr. M. A., PhD., ktorý bol vypočutý na hlavnom pojednávaní v prítomnosti obžalovaného i jeho obhajcu a obžalovaný vo vyjadrení k výpovedi znalca tohto nijako nenamietal.

Vo vzťahu k obžalovaným namietanej nemožnosti vypovedať v prípravnom konaní odvolací súd uvádza, že už prvostupňový súd správne poukázal na to, že obžalovanému nič nebránilo kedykoľvek požiadať o svoj výsluch, ale toto právo nevyužil ani pri záverečnom preštudovaní spisu podľa § 208 Trestného poriadku. Napokon, všetky dôkazy sa relevantným spôsobom vykonávajú v konaní pred súdom. V tomto konaní obžalovaný vypovedal a jeho výpoveď bola spolu s ostatnými dôkazmi vyhodnotená v zmysle § 2 ods. 12 Trestného poriadku.

Špecializovaný trestný súd v napadnutom rozsudku taktiež správne poukázal na vykonané i odmietnuté dôkazy a dôvody, ktoré ho viedli k tomuto postupu (str. 7-11 napadnutého rozsudku). Tieto dôvody si odvolací súd v celosti osvojuje a v podrobnostiach na ne odkazuje.

V súvislosti s námietkou obžalovaného týkajúcou sa posudzovania právnych otázok znalcom odvolací súd poukazuje na rozhodnutie uverejnené v Zbierke pod č. 82, roč. 2001, v zmysle ktorého „Znalecký posudok nemožno bez ďalšieho odmietnuť iba preto, že znalec nad rámec svojho oprávnenia a v rozpore s § 107 ods. 1 Trestného poriadku (teraz § 145 ods. 1 Trestného poriadku, pozn.) hodnotí vo svojom posudku niektoré dôkazy alebo rieši právne otázky. Skutočnosť, že znalec zaujme vo svojom posudku stanovisko aj k otázke, ktorej zodpovedanie prislúcha výhradne súdu, nerobí tento posudok celkom nepoužiteľným, pokiaľ obsahuje odborné poznatky a zistenia, z ktorých znalec také závery urobil a ktoré súčasne umožňujú súdu, aby si totožný alebo iný záver o takej otázke urobil sám.“ Správne na to poukázal aj prvostupňový súd na str. 8 napadnutého rozsudku, kde poukázal na to, že na znalecký posudok znalca Mgr. A. neprihliadal v časti, v ktorej sa znalec vyjadroval k tzv. právnym otázkam.

K časti, v ktorej obžalovaný Mgr. art. E. N. P. namietal právnú kvalifikáciu svojho konania ako trestného činu, je v zásade potrebné uviesť, okrem toho, čo už bolo uvedené v tomto uznesení i v

napadnutom rozsudku, že:

Právo na názor podlieha trestnoprávnej zodpovednosti v obmedzenej miere stanovenej Trestným zákonom len tam, kde zasahuje do práv alebo práva iných osôb, či už fyzických alebo právnických, a to takým spôsobom, ktorý si vyžaduje účinná ochrana dotknutých záujmov. Nie teda každé vyjadrenie názoru je nevyhnutné postihovať prostriedkami trestného práva - práve naopak. V prerokúvanom prípade obžalovaný Mgr. art. E. N. P. zasiahol do práva Židov ako skupiny osôb - národa - tým, že ich svojím článkom hanil a urážal zovšeobecňujúc negatívne vlastnosti, ktoré o nich v minulosti vyslovili i mnohí národní dejatelia. Tak ako správne uviedol prvostupňový súd, nešlo len o prostú citáciu takýchto výrokov, ale aj o určitú syntézu týchto myšlienok a ich dotvorenie vlastným negatívnym názorom o nich.

Druhý zásadný názor odvolacieho súdu sa týka toho čo takisto už správne vystihol a pomenoval Špecializovaný trestný súd v napadnutom rozsudku, keď vysvetlil rozdiel medzi ochranou práva na názor na americkom kontinente a v Európe z hľadiska toho, ako sa historicky vyvíjali, či už pokiaľ ide o ich ochranu v ústavách jednotlivých krajín, respektíve pokiaľ ide o nazeranie na právo na názor ako taký. Je zrejmé, že pokiaľ v Amerike (myslí sa tým prevažne USA, ale aj Kanada) právo na názor od skončenia občianskej vojny nie je v podstate trestnými prostriedkami výraznejšie obmedzované spoliehajú sa na kultúrnu a vzdelanostnú úroveň spoločnosti a občanov, ktorí sú sami spôsobilí odlišiť i agresívnejšie formy prejavu bez toho, aby zásadným spôsobom vplývali na ich správanie, naopak v Európe, na základe historických skúseností nie starších ako sto rokov (najmä druhá svetová vojna), bolo právo na názor najmä v tridsiatych rokoch dvadsiateho storočia zneužívané na potlačanie práv národov, menšín, skupín obyvateľstva, na vyvolávanie pogromov, nepokojov, násilia a napokon i celosvetových vojen. Preto používanie trestnoprávnych prostriedkov je v Európe častejšie a citlivejšie najmä vo vzťahu k nenávisťne a násilne ladeným názorom.

Pokiaľ ide o namietanú právnu kvalifikáciu obžalovaným, všetky podstatné myšlienky boli už v tomto rozhodnutí uvedené.

Z týchto dôvodov najvyšší súd ako súd odvolací nepovažoval ani odvolanie prokurátora ani obžalovaného Mgr. art. E. N. P. za dôvodné.

Pokiaľ sa obžalovaný domáhal vylúčenia prokurátora JUDr. Tomáša Honza, túto otázku neprináleží riešiť odvolaciu súdu, pretože podľa § 32 ods. 3, veta prvá Trestného poriadku „O vylúčení z dôvodov uvedených v § 31 na základe námietky vznesenej niektorou zo strán v iných prípadoch ako podľa odseku 2 rozhoduje orgán, ktorého sa tieto dôvody týkajú.“ Odvolací senát nemožno stotožňovať s namietaným prokurátorom, resp. jeho nadriadeným, ktorý je príslušný rozhodnúť o prípadne podanej sťažnosti proti rozhodnutiu samotného prokurátora.

Na základe uvedeného Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný ďalší riadny opravný prostriedok.